

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 26.9.2014.
COM(2014) 604 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**Pomoć nacionalnim tijelima u borbi protiv zlouporabe prava na slobodno kretanje:
Priručnik o postupanju u slučaju sumnje na fiktivne brakove između građana EU-a i
državljana zemalja izvan EU-a u kontekstu zakonodavstva EU-a o slobodnom kretanju
građana EU-a**

{SWD(2014) 284 final}

I. Uvod

Pravo na slobodno kretanje unutar Europske unije i boravak u njoj jedna je od četiriju temeljnih sloboda ugrađenih u zakonodavstvo EU-a i kamen temeljac europske integracije. Promicanje i jačanje tog prava temeljni je cilj Europske unije.

Europska unija i njezine države članice uviđaju važnost **osiguravanja zaštite obiteljskog života radi uklanjanja prepreka za ostvarivanje temeljne slobode kretanja.** Ako građanima EU-a ne bi bilo dopušteno voditi normalan obiteljski život u državi članici domaćinu, njihova bi temeljna sloboda bila ozbiljno ugrožena.

Građani EU-a u pokretu koji se istinski oslanjaju na zakonodavstvo EU-a u potpunosti su zaštićeni pravilima EU-a. Međutim, kao i u bilo kojem području prava, u nekim slučajevima pojedinci mogu pokušati zlorabiti slobodu kretanja u nastojanju da zaobiđu nacionalna pravila o imigraciji. Zloupotreba prava na slobodno kretanje ugrožava to temeljno pravo za građane EU-a. Učinkovito suzbijanje takve zloupotrebe stoga je nužno za održavanje tog prava.

Na svom sastanku 26. i 27. travnja 2012. Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove odobrilo je „*Plan djelovanja EU-a u pogledu migracijskih pritisaka – strateški odgovor*”, koji se odnosi na fiktivne brakove kojima se državljanima zemalja izvan EU-a omogućuje nezakonit ulazak u Europsku uniju i boravak u njoj. U Planu se navodi nekoliko mjera koje Komisija i/ili države članice trebaju poduzeti u cilju boljeg razumijevanja zloupotrebe prava na slobodu kretanja koju vrše državljani zemalja izvan EU-a i organiziranog kriminala čiji je cilj omogućivanje nezakonitog useljavanja. Jedna je od tih mjera priprema „**priručnika o fiktivnim brakovima, uključujući okvirne kriterije za pomoć pri otkrivanju lažnih brakova**”.

U svojoj Komunikaciji od 25. studenoga 2013. pod naslovom „*Sloboda kretanja građana EU-a i njihovih obitelji: Pet mjera za poboljšanje situacije*”¹, Komisija je objasnila koja su prava i obveze građana EU-a prema pravilima EU-a o slobodnom kretanju te je iznijela pet mjera koje će nacionalnim tijelima pomoći pri učinkovitoj provedbi tih pravila na terenu. Komisija je podsjetila da **zakonodavstvo EU-a sadržava niz snažnih zaštitnih mjera** koje državama članicama omogućuju suzbijanje zloupotrebe. Jedna od konkretnih mjera kojom se **vlastima pomaže pri provedbi tih zaštitnih mjera u njihovom punom potencijalu** jest priprema, u suradnji s državama članicama, **priručnika o suzbijanju fiktivnih brakova**.

Kao odgovor na prethodno spomenuti zahtjev država članica te u bliskoj suradnji s njima službe Komisije stoga su pripremile priručnik o postupanju u slučaju sumnje na fiktivne brakove između građana EU-a i državljana zemalja izvan EU-a u kontekstu zakonodavstva EU-a o slobodnom kretanju građana EU-a. Priručnik je priložen ovoj Komunikaciji u obliku radnog dokumenta službi Komisije. Njegova je svrha poboljšati učinkovitost nacionalnih tijela pri rješavanju pojedinačnih slučajeva zloupotrebe u obliku fiktivnog braka, ne dovodeći pritom u pitanje temeljni cilj zaštite i omogućivanja slobodnog kretanja građana EU-a i članova njihovih obitelji koji u dobroj vjeri uživaju koristi zakonodavstva EU-a.

Podaci koje su dostavile države članice o nedavno utvrđenim fiktivnim brakovima između državljana zemalja izvan EU-a i građana EU-a koji ostvaruju svoje pravo na slobodno kretanje unutar EU-a ukazuju na to da ta pojava postoji, no znatno se razlikuje među

¹ COM(2013) 837 završna verzija – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TEXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0837&rid=1>.

državama članicama². Unatoč ograničenom broju slučajeva, zabrinjava umiješanost organiziranih kriminalnih mreža, koji je potvrđen u nedavnim Europolovim izvješćima.

Pravnim okvirom na razini EU-a i međunarodnoj razini koji bi nacionalne vlasti trebale poštovati prilikom suzbijanja zlouporabe obuhvaćena su pravila EU-a o slobodi kretanja građana EU-a i članova njihovih obitelji, prava i jamstva sadržana u Povelji o temeljnim pravima Europske unije te drugi relevantni instrumenti međunarodnog prava, kao što je Europska konvencija o ljudskim pravima.

Sljedom smjernica za države članice o suzbijanju zlouporabe u obliku fiktivnih brakova iz Komunikacije Komisije od 2. srpnja 2009. o smjernicama za bolji prijenos i primjenu Direktive 2004/38/EZ³ („*Smjernice Komisije iz 2009.*”), u Priručniku se tumači taj pravni okvir. U njemu se navodi što primjena tih pravila znači u praksi te se nacionalnim tijelima pružaju operativne smjernice za pomoć pri učinkovitom otkrivanju i istrazi sumnjivih slučajeva fiktivnih brakova. Nadležna bi nacionalna tijela trebala uzeti u obzir savjete i informacije navedene u Priručniku kako bi osigurala da se njihove prakse temelje na jednakim činjeničnim i pravnim kriterijima unutar cijele Unije te pridonose usklađenosti sa zakonodavstvom EU-a.

Priručnik nije pravno obvezujući ni konačan. Njime se ne dovode u pitanje postojeće zakonodavstvo EU-a i njegov budući razvoj. Njime se također ne dovodi u pitanje vjerodostojno tumačenje zakonodavstva EU-a koje može dati Europski sud.

U ovoj se Komunikaciji donosi sažetak glavnog sadržaja Priručnika, koji je podijeljen na četiri odjeljka: „Uvod”, „Definicije”, „Primjenjiv pravni okvir” i „Operativne mjere u nacionalnoj nadležnosti”.

II. Glavni sadržaj priručnika

1. Odjeljak „Uvod”

U ovom se odjeljku objašnjava da je Priručnikom obuhvaćen isključivo fiktivni brak između državljanina EU-a i državljanina zemlje izvan EU-a, pri čemu je državljanin EU-a ostvario slobodu kretanja boravkom u drugoj državi članici. Brakovi između dvaju građana EU-a stoga su izvan područja primjene ovog Priručnika. Isto se tako objašnjava da sve mjere koje nacionalne vlasti poduzimaju u cilju suzbijanja zlouporabe moraju u potpunosti poštovati temeljna pravila i načela zakonodavstva EU-a te da je pravo na slobodu kretanja osnovno pravilo od kojeg iznimna odstupanja mogu nastupiti isključivo u pojedinačnim slučajevima kada je to opravdano zbog dokazane zlouporabe.

2. Odjeljak „Definicije”

Smjernice iz Priručnika usredotočene su na fiktivne brakove u smislu Direktive 2004/38/EZ⁴ („*Direktiva*”) kao brakove sklopljene isključivo u svrhu uživanja prava slobode kretanja i boravka u skladu s Direktivom, a koja osoba inače ne bi imala. Člankom 35. Direktive državama se članicama dopušta donošenje potrebnih mjera u cilju odbijanja, ukidanja ili

² Prethodno navedena Komunikacija „Sloboda kretanja građana EU-a i njihovih obitelji: Pet mjera za poboljšanje situacije”, odjeljak 3.1.

³ COM(2009) 313 završna verzija.

⁴ Uvodna izjava 28. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, SL L 158, str. 77.

opoziva prava koja proizlaze iz te Direktive u slučaju zlouporabe prava ili prijave, kao što je fiktivni brak. U Smjernicama Komisije iz 2009. navedena su objašnjenja pojmova zlouporabe i fiktivnih brakova za potrebe pravila EU-a o slobodi kretanja.

Priručnik donosi detaljno značenje sastavnih elemenata tih pojmova te se navode dodatne naznake o načinima razlikovanja između autentičnih i fiktivnih brakova: opisuju se glavne značajke raznih oblika a) autentičnih brakova koji se ponekad pogrešno smatraju fiktivnim brakovima (*npr. dogovoreni brakovi, brakovi preko posrednika ili konzularni brakovi*) te b) prividnih brakova (*npr. fiktivni, prijeverni, prisilni ili lažni brakovi*), a navode se i pravila EU-a koja se primjenjuju u slučajevima kada fiktivni brakovi uključuju elemente trgovanja ljudima⁵.

3. Odjeljak „Primjenjivi pravni okvir”

Priručnik sadržava sveobuhvatan prikaz pravila koja nacionalne vlasti moraju uzeti u obzir pri donošenju mjera za sprječavanje ili suzbijanje zlouporabe, osobito pravila EU-a o slobodnom kretanju i temeljnim pravima, te se prikazuje što ta pravila znače u praksi.

3.1. Pravila i načela EU-a o slobodnom kretanju građana EU-a

U vezi s člankom 35. Direktive, kojim se propisuje da su mjere donesene u cilju odbijanja, ukidanja ili opoziva prava koja proizlaze iz Direktive u slučaju sklapanja fiktivnog braka „*proporcionalne i podliježu postupovnim jamstvima iz članaka 30. i 31. Direktive*”, Priručnik donosi pojedinosti o načinu primjene općeg načela proporcionalnosti EU-a u kontekstu predmetnih odluka. U priručniku se naglašava i da se u postupovnim jamstvima koja se primjenjuju na takve mjere, a koja su predviđena člancima 30. i 31. Direktive, dodatno odražava potreba da se u okviru svake takve mjere osigura poštovanje materijalnog jamstva proporcionalnosti, kako je navedeno u članku 35. Direktive.

3.2. Širi kontekst europskog i međunarodnog prava

U Priručniku se podsjeća na temeljna prava sadržana u instrumentima europskog i međunarodnog zakonodavstva koja treba uzeti u obzir pri otkrivanju, istraživanju i kažnjavanju fiktivnih brakova. Od osobite su važnosti pravo na stupanje u brak, pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života te pravo djeteta, kao i zabrana diskriminacije, pravo na učinkovit pravni lijek i pravo na obranu, kako je predviđeno u Povelji o temeljnim pravima Europske unije („*Povelja*”).

Budući da bi značenje i područje primjene prava sadržanih u Povelji koja odgovaraju pravima zajamčenima Europskom konvencijom o ljudskim pravima („*Konvencija*”) trebali biti istovjetni onima utvrđenima tom Konvencijom⁶, u Priručniku se sažimaju glavni elementi odgovarajućih odredaba Konvencije i povezana sudska praksa Europskog suda za ljudska prava („*ESLJP*”), kako bi se pružile smjernice o njihovu tumačenju.

Kada je riječ o *pravu na stupanje u brak i osnivanje obitelji*, sadržanom u članku 9. Povelje i članku 12. Konvencije, u Priručniku se navodi da se potonjim člankom nacionalnim vlastima

⁵ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njihovih žrtava – <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>.

⁶ Članak 52. stavak 3. Povelje; vidjeti i Obrazloženja povezana s Poveljom (SL 2007/C 303/02) o značenju i području primjene određenih odredaba Povelje u usporedbi s odgovarajućim odredbama Konvencije.

dopušta određena sloboda odlučivanja o tome kako se uređuje ostvarivanje prava na stupanje u brak na nacionalnoj razini, ali im se ostavlja ograničen manevarski prostor, te se opisuje odgovarajuća sudska praksa ESLJP-a⁷.

Kada je riječ o *pravu na poštovanje obiteljskog života*, sadržanom u članku 7. Povelje i u članku 8. Konvencije, u Priručniku se upućuje na sudsku praksu ESLJP-a⁸ u kojoj su navedeni čimbenici koje valja uzeti u obzir u pogledu fiktivnih brakova kako bi se procijenilo može li se odluka kojom se ograničava pravo na ulazak i boravak smatrati neophodnom u demokratskom društvu i proporcionalnom legitimnom cilju kojemu se teži, tako da ne utječe na pravo na obiteljski život.

U slučajevima kada fiktivni brakovi uključuju djecu (u većini slučajeva iz prijašnjih veza bračnih drugova), u Priručniku se ukazuje na potrebu za primjerenim uzimanjem u obzir *prava djece*, u skladu s člankom 24. Povelje i člankom 8. Konvencije, koja se također primjenjuje. Budući da se članak 24. Povelje temelji na Konvenciji UN-a o pravima djeteta, posebno njezinim člancima 3., 9., 12. i 13., u Priručniku se ukazuje na praktične savjete za njihovu primjenu koji su navedeni u Smjernicama UNHCR-a za određivanje najboljih interesa djeteta iz svibnja 2008.⁹ Osobito se navodi da, u slučaju fiktivnog braka, ako jedan ili oba bračna druga imaju roditeljsku odgovornost za dijete, dobrobiti djeteta valja pridati dovoljnu važnost prilikom odlučivanja treba li udaljiti osobu (osobe) s roditeljskom odgovornošću.

U Priručniku se također podsjeća na to da je uključenoj djeci, ako su državljani države članice domaćina, na raspolaganju dodatna zaštita u okviru domaćih i međunarodnih zakona kojima se zabranjuje protjerivanje vlastitih državljana ili je ona, u iznimnim slučajevima, utemeljena na sudskoj praksi Suda EU-a o građanstvu Unije, ako bi udaljavanjem roditelja koji nije državljanin EU-a, a koji je sklopio fiktivni brak, dijete bilo prisiljeno napustiti državu članicu domaćina¹⁰ ili EU u cjelini¹¹.

Naposljetku, u Priručniku se ističe da prilikom poduzimanja mjera za suzbijanje mogućih zlouporaba *nacionalne vlasti ne smiju s dotičnim osobama postupati na ponižavajući način niti ih diskriminirati* po bilo kojoj osnovi poput spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, nacionalnosti, vjere ili uvjerenja, političkih ili drugih nazora, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije zato što bi se takvim mjerama kršili članak 4. Povelje (*i članak 3. Konvencije*) te članak 21. Povelje (*i eventualno članak 14. Konvencije*).

3.3. Obveza iznošenja dokaza i teret dokazivanja

U Priručniku se ističe da sve mjere koje nacionalna tijela poduzimaju radi istraživanja sumnji na fiktivne brakove i prikupljanja dokaza moraju biti u skladu s osnovnim postupovnim jamstvima propisanim nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom EU-a. Istraga o braku može se provesti samo ako postoji osnovana sumnja u njegovu autentičnost. Premda su, međutim, takve opravdane sumnje dovoljan razlog za pokretanje istrage, po završetku istrage koja je dovela do zaključka da je brak fiktivan, prava na temelju pravila o slobodnom kretanju

⁷ Npr. odluke Europske komisije za ljudska prava u predmetu *Sanders protiv Francuske* (zahtjev 31401/96) te u predmetu *Klip i Krüger protiv Nizozemske* (zahtjev 33257/96).

⁸ Presuda *Üner protiv Nizozemske* (predmet 46410/99).

⁹ <http://www.unhcr.org/4566b16b2.html>.

¹⁰ Članak 3. Protokola br. 4 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

¹¹ Osobito vidjeti predmete C-34/09, *Ruiz Zambrano*, C-256/11, *Dereci*, i povezane predmete C-356/11 i C-357/11, *O. i S.*

moguće je uskratiti samo ako su to propisno utvrdile nacionalne vlasti, u skladu s odgovarajućim dokaznim standardima¹².

Kada je riječ o teretu dokazivanja, u Priručniku se slijedom savjeta navedenih u Smjernicama Komisije iz 2009. objašnjava kako to funkcionira u praksi. Osobito se navodi da se, s obzirom na to da teret dokazivanja leži na nacionalnim vlastima, bračne parove u pravilu ne može obvezati na podnošenje dokaza da njihov brak ne predstavlja zlorporabu. Međutim, ako nacionalne vlasti imaju utemeljene sumnje u autentičnost određenog braka, i one su potkrijepljene dokazima (*poput proturječnih informacija dobivenih od bračnih drugova*), od bračnog se para može zatražiti da dostavi dodatne odgovarajuće dokumente ili dokaze.

Bračni su drugovi obvezni surađivati s vlastima te ih je o tome potrebno obavijestiti. Ako ne uspiju pružiti dokaze za uklanjanje sumnji za koje se može razumno očekivati da su dostupni autentičnim parovima ili ako čak odluče ne pružiti nikakve dokaze, to ne može biti isključivi ili odlučujući razlog za zaključak da je brak fiktivan. Vlasti to, međutim, mogu uzeti u obzir zajedno sa svim ostalim relevantnim okolnostima pri svojoj procjeni prirode braka.

3.4. *Postupovna jamstva*

U Priručniku su detaljno opisana postupovna jamstva koja nacionalne vlasti moraju poštovati, u skladu s člankom 35. Direktive, pri donošenju svih odluka kojima bi se moglo ograničiti pravo na slobodno kretanje na temelju postojanja fiktivnog braka, odnosno jamstva utvrđena u člancima 30. i 31. Direktive, kojima se posebice uređuju pitanja povezana s obavješćivanjem o takvim odlukama i njihovim preispitivanjem. Nadalje, podsjeća se na to da je jamstva Direktive potrebno staviti u kontekst drugih odgovarajućih temeljnih prava poput prava na učinkovit pravni lijek i na pošteno suđenje te prava na obranu (*članci 47. i 48. Povelje*).

4. **Odjeljak „Operativne mjere u nacionalnoj nadležnosti”**

U ovom se odjeljku Priručnika navodi pregled operativnih praksi u državama članicama kako bi se nacionalnim vlastima pomoglo pri učinkovitom otkrivanju i istraživanju sumnji na fiktivne brakove. Donosi se paket rješenja kojima bi se državama članicama omogućila uspostava operativnih programa prilagođenih njihovim posebnim potrebama i raspoloživim sredstvima, a da pritom nisu zamišljena kao predložak za sve istražne obrasce i postupke.

4.1. *Naznake moguće zlorporabe koje bi mogle dovesti do istrage*

Kada je riječ o mogućim povodima za istragu, u Priručniku se tumače Smjernice Komisije iz 2009., kao i Rezolucija Vijeća o mjerama koje treba donijeti u vezi sa suzbijanjem fiktivnih brakova od 4. prosinca 1997.¹³ s obzirom na okvirne kriterije i „naznake zlorporabe” povezane s ponašanjem za koje se razumno očekuje da će se u znatno većoj mjeri javljati kod parova u kojima je prisutna zlorporaba nego kod autentičnih parova. Pojam „naznake zlorporabe” upotrijebljen za potrebe Priručnika mora se tumačiti u smislu da takve naznake koje su uočile nacionalne vlasti nikad automatski i neminovno ne potvrđuju zlorporabnu prirodu braka koji se razmatra. Uvijek valja iz šireg i neutralnog kuta razmotriti sve elemente,

¹² Ovisno o tome progoni li se zlorporaba u okviru kaznenog prava, zakona o imigraciji, upravnog prava ili zakona o bračnom stanju mogu se primjenjivati različiti dokazni standardi.

¹³ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y1216\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y1216(01):EN:HTML).

kako one koji govore u prilog izvornoj sumnji na zlorporabu, tako i one koji govore protiv nje.

Zapravo, kada nacionalna tijela rade na suzbijanju zlorporabe na terenu, mogu susresti atipične no autentične parove za koje se isprva čini da posjeduju niz obilježja fiktivnog braka. Iz tog je razloga u Priručniku opisan „**mehanizam dvostruke zaštite**” koji valja primjenjivati kako bi se na najmanju moguću mjeru svela opasnost od lažnih pozitivnih identifikacija (*u slučaju kada, primjerice, bračni drugovi ne stanuju u zajedničkom kućanstvu ili je jedan od bračnih drugova u prošlosti imao negativna iskustva s imigracijom*).

Tim se „mehanizmom dvostruke zaštite” kao prvo podrazumijeva **stroga primjena načela prema kojem je slobodno kretanje osnovno pravilo koje se može ograničiti samo u pojedinačnim slučajevima kada je to opravdano zbog zlorporabe**. Drugo, mehanizmom dvostruke zaštite podrazumijeva se da se nacionalna tijela koja istražuju zlorporabu u načelu ne bi trebala prvenstveno usredotočiti na naznake zlorporabe kojima bi se potvrdile njihove početne sumnje o dotičnom braku. Naprotiv, **prvo bi trebala razmotriti „naznake da zlorporaba ne postoji”** (*poput dugotrajne veze ili ozbiljnih dugoročnih pravnih ili financijskih obveza ili zajedničke roditeljske odgovornosti*) kojima bi se podržao zaključak da je riječ o autentičnom paru koji ima pravo na slobodno kretanje i boravak. Vlasti bi trebale provjeravati postoje li „naznake zlorporabe” samo ako ispitivanjem „naznaka da zlorporaba ne postoji” nije potvrđena autentična priroda istraživanog braka.

Naznake moguće zlorporabe koje se odnose na određene značajke u ponašanju čija je pojava mnogo vjerojatnija kod parova u kojima je prisutna zlorporaba nego kod autentičnih parova dijele se na nekoliko skupina koje odgovaraju stadijima svojstvenima „životnom ciklusu” fiktivnih brakova. U nastavku su za ilustraciju prikazani primjeri takvih naznaka:

Budući se bračni drugovi nisu još upoznali: u usporedbi s *poštenim državljanima zemalja izvan EU-a*, za zlorporabitelje je vjerojatnije da su prethodno nezakonito migrirali u državu EU-a ili trenutačno u njoj nezakonito borave te da imaju povijest prethodnih fiktivnih brakova ili nekih drugih oblika zlorporabe ili prijevare; u usporedbi s *poštenim državljanima zemalja EU-a*, za zlorporabitelje je vjerojatnije da se nalaze u lošoj financijskoj situaciji (*primjerice, teško su zaduženi*).

U predbračnom stadiju: u usporedbi s autentičnim parovima, za zlorporabitelje je vjerojatnije da se nikad nisu osobno upoznali prije braka te da ne govore zajednički jezik koji oboje razumiju (*i ne postoje dokazi da se trude uspostaviti zajedničku osnovu za komunikaciju*).

Tijekom priprema za vjenčanje budućih bračnih drugova: u usporedbi s autentičnim parovima, za zlorporabitelje je vjerojatnije da će za sklapanje braka odabrati objekt koji je poznat po zlorporabi ili koji bi mogao biti povezan s organiziranim kriminalom; da će predati određeni novčani iznos ili darove za sklapanje braka (*osim ako se daje u obliku miraza u kulturama u kojima je to uobičajeno*); te da u dostavljenim dokumentima postoje nedosljednosti koje izazivaju sumnju na krivotvorenje ili se navodi lažna adresa.

Nakon sklapanja braka, kada bračni drug koji nije državljanin EU-a podnosi zahtjev za ulaznu vizu ili boravišnu ispravu: u usporedbi s autentičnim parovima, za zlorporabitelje je vjerojatnije da će dati oprečne ili lažne informacije jedno o drugom o ključnim osobnim pitanjima (*ime, datum rođenja i dob, nacionalnost, najbliži članovi obitelji, mogući prijašnji*

brakovi, obrazovanje, zanimanje), da će navesti lažnu adresu, ili da će bračni drug koji nije državljanin EU-a živjeti s nekim drugim.

Nakon što su paru izdane ulazne ili boravišne isprave te boravi u državi članici domaćinu: u usporedbi s autentičnim parovima, za zloporabitelje je vjerojatnije da neće nastaviti sa zajedničkim bračnim životom ili će nastaviti živjeti odvojeno i nakon sklapanja braka bez nekog prihvatljivog razloga (*primjerice, posao, djeca iz prošlog braka koja žive u inozemstvu*) te da će jedan od bračnih drugova živjeti s nekim drugim.

Nakon što bračni drugovi poduzmu mjere za formalni raskid braka: u usporedbi s autentičnim parovima, za zloporabitelje je vjerojatnije da će se razvesti nedugo nakon što je bračnom drugu koji nije državljanin EU-a dodijeljeno neovisno pravo boravka u državi članici domaćinu ili državljanstvo te države.

4.2. Istraživanje fiktivnih brakova

U Priručniku su predstavljeni glavni alati kojima se nacionalna tijela služe prilikom istrage fiktivnih brakova, točnije istovremeni razgovori ili upitnici, provjere dokumenata i podobnosti, inspekcije policije, imigracijskih tijela ili drugih nadležnih tijela te provjere u zajednici kako bi se ustanovilo živi li par zajedno i vodi li zajednički svoje kućanstvo. U tom se kontekstu podsjeća na važnost poštovanja prava osoba na privatni život i primjenjivih zaštitnih mjera te se navode uobičajene prakse koje su nacionalne vlasti razvile kako bi povećale učinkovitost takvih alata.

4.3. Prekogranična suradnja u suzbijanju fiktivnih brakova

U Priručniku je prikazano kako se prekograničnom suradnjom mogu postići uspješno otkrivanje, istraga i progon fiktivnih brakova. Osobito se navode pojedinih o pomoći koju nacionalna tijela mogu dobiti od Europolu u slučajevima umiješanosti organiziranog kriminala u trgovanje ljudima te od Eurojusta, osobito u vezi s istragama ili kaznenim progonom određenih djela, kao i s koordinacijom među nacionalnim tijelima. Objašnjeno je i kako Europol i Eurojust državama članicama mogu pomoći pri osnivanju zajedničkih istražnih timova te su opisane situacije u kojima su takvi timovi prikladni i korisni alati.

4.4. Uloge raznih nacionalnih tijela

U tom završnom dijelu Priručnika donosi se pregled raznih tijela na nacionalnoj razini koja se mogu uključiti u suzbijanje fiktivnih brakova te se posebno ističe potreba za cjelovitim politikama o postupanju u slučaju takvih brakova kojima će biti utvrđene uloge raznih nacionalnih sudionika. Ovisno o svojim pojedinačnim potrebama, države bi članice također trebale razmotriti najbolji mogući način koordinacije rada svih ključnih dionika, primjerice uspostavljanjem središnjeg tijela za koordinaciju ili kontaktnih točaka u svakoj od uključenih službi.